

Å R S B E R E T N I N G

1985

INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI (IFT)

Universitetet i Oslo
Odontologibygningen, 6 etg.
Postboks 1065 Blindern
0316 OSLO 3

Innholdsfortegnelse

	Side
GENERELL ORIENTERING	1
STYRETS SAMMENSETNING 1985	1
INSTITUTTETS PERSONALE 1985	2
INSTITUTTETS LOKALER OG LOKALISASJON	2
INSTITUTTETS VIRKSOMHET OG ARBEIDSFORM	3
A. Informasjon	3
B. Undervisning	5
C. Forskning	5
D. Annen virksomhet	8
Bilag 1 Interessegruppene - IFT (4 s.)	
Bilag 2 Terapispalten og andre informative artikler i Tidsskrift for Den norske lægeforening (3 s.)	
Bilag 3 Øvrige publikasjoner, foredrag etc. 1985 - IFT (7 s.)	
I Originalpublikasjoner	
II Abstrakter	
III Informative artikler o.l. utenom Tidsskrift for Den norske lægeforening	
IV Foredrag, kurser, kongresser	
Bilag 4 Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon/Institutt for farma- koterapi: Oppdateringskonferanse for legemiddelkomitéer i Trondheim 18-20 november	

GENERELL ORIENTERING

Institutt for farmakoterapi er via Det medisinske fakultet knyttet til Universitetet i Oslo. Instituttet har, ved siden av forsknings- og undervisningsoppgaver, nasjonal funksjon vedrørende produsentuavhengig informasjon om legemidler og farmakoterapi. Siden opprettelsen i 1964 har instituttet i alt vesentlig vært drevet basert på økonomisk støtte fra Norsk Medisinaldepot. En professorgasje og 1/5 bibliotekar, foruten utgifter til lokaler og fellestjenester, dekkes av Universitetet i Oslo. Ytterligere forskningsstøtte, herunder lønn til stipendiater, er etter søknad bevilget fra NAVF og legemiddelindustriens fellesorganer (tidligere NOMI og NO-RE-FARM, fra høsten 1985 har bare NOMI gitt tilsagn om fortsatt støtte).

Instituttet har eget styre, bl.a. med representanter for bidragsyterne, oppnevnt av Universitetet i Oslo for 3 år ad gangen.

STYRETS SAMMENSETNING 1985

	<u>Oppnevnt for periode:</u>	<u>Oppnevnt etter forslag fra:</u>
<u>Formann:</u> Professor J.R. Vale, Lungeavd., Rikshospitalet	1.1.84 - 31.12.86	Med. fak.
Professor Erik Enger, Avd. 7, Ullevål sykehus	1.1.84 - 31.12.86	NMD
Adm. direktør Alf Trøstheim, Norsk Medisinaldepot	1.1.85 - 31-12.87	NMD
Førsteamanuensis Odd Brørs, Inst.for farmakoter.	1.1.85 - 31.12.87	Med. fak.
Professor Per Vaglum, Avd. 6 B, Ullevål sykehus	1.1.83 - 31.12.85	Med. fak.
Direktør Per Wold-Olsen, MSD (Norge) A/S (vararep)	1.1.85 - 31.12.87	NO-RE-FARM
Direktør Bendik Nielsen, Weiders Farmasøytiske A/S	1.1.85 - 31.12.87	NOMI
Professor Per Knut M. Lunde, Institutt for farmakoterapi		(fast)

Sekretær: Førsteamanuensis Odd Brørs, Inst. for farmakoterapi
(til 30/6)
Førsteamanuensis Marit Andrew, Inst. for farmakoterapi
(fra 1/7)

Observatør: Førsteamanuensis Jan-Bjørn Osnes, Farmakologisk inst.

Styremøter

Det har i 1985 vært holdt 2 styremøter. De fleste saker har dreid seg om instituttets tilknytningsforhold, budsjettspørsmål, stillingsstruktur, personalspørsmål og det administrative forhold til Universitetet. Instituttets faglige funksjoner har også vært diskutert, foruten det videre arbeid innen Samarbeidskomiteén for legemiddelinformasjon (se egen årsberetning).

I N S T I T U T T E T S   P E R S O N A L E   1 9 8 5

- Professor dr.med. Per Knut M. Lunde (bestyrer)
- Førsteamanuensis cand.pharm. Arna Rise (adm. leder) (halv permisjon til 1/7)
(4/5 stilling)
- Førsteamanuensis cand.pharm. Marit Andrew (informasjonsleder) (4/5 stilling)
- Førsteamanuensis dr.med. Odd Brørs
- Førsteamanuensis dr.philos. Else-Lydia Toverud (fra 1/8)
- Førsteamanuensis dr.philos. Ingebjørg Baksaas (1/2 stilling + 3/10 vikariat fra 1/1 til 30/6 og 2/10 vikariat fra 1/8 til 31/12)
- Stipendiat cand.pharm. Inger Lise Eriksen (vikar i amanuensisstilling fra 1/1 til 31/7)
- Adm. sekretær Jorunn Arnesen
- Kontorfullmektig Helene Angell-Hansen (1/2 stilling)
- Kontorfullmektig Liv Halvorsen (2/5 stilling)
- Kontorfullmektig Elsa Stenberg (3/5 stilling)

Instituttet har i 1985 hatt to forskningsstipendiater:

- Cand.pharm. Inger Lise Eriksen (støtte fra NOMI/NO-RE-FARM). Prosjekt: Klinisk legemiddelutprøving i Norge
- Cand.pharm. Ingrid Matheson (støtte fra NAVF). Prosjekt: Amming og medikamenter

Studentstipendier (fra NAVF):

- Stud.pharm. & med. Kari Kristensen (fra 1/3 til 31/10) (1/1)
- Stud.med. Annetine Staff (fra 1/8 til 31/12) (1/2)

Bibliotekar Lisen Mohr (1/5 stilling) (lønnet av Universitetsbiblioteket)

En belgisk lege, Karin Rhondia, University of Liege, hospiterte ved instituttet 8/4 - 26/5. Hun brukte tiden til å sette seg inn i våre forsknings- og informasjonsaktiviteter, foruten ulike sider ved klinisk farmakologi og legemiddelkontrollpolitikk i Norge.

I tillegg har flere utenlandske kolleger (leger og farmasøyter) vært på kortere besøk ved instituttet og delvis gitt gjesteseminarer.

Det tas sikte på å oppnå en god balanse i antall leger og farmasøyter innen den akademiske stab, og stillingene utlyses med dette for øyet.

I N S T I T U T T E T S   L O K A L E R   O G   L O K A L I S A S J O N

Instituttet holder til i Bygning for preklinisk odontologi, 6. etasje. Lokalene må karakteriseres som mangelfulle og de eksisterende muligheter er nå maksimalt utnyttet. Ytterligere tekniske forbedringer kan, ifølge Universitetets driftsavdeling, ikke foretas. Lokalisasjonen av instituttet sammen med det øvrige farmakologiske miljø er logisk og hensiktsmessig, men kontakten med det øvrige medisinske miljø er hemmet av instituttets plassering på Blindern.

Begge de forannevnte årsaker gjør det helt maktpåliggende å arbeide aktivt for flytting av begge de farmakologiske institutter til et klinisk miljø, hvor de rent funksjonelt hører hjemme. Både Universitetets ledelse, Det medisinske fakultet og de to største universitetssykehusene i Oslo har ved tidligere anledninger gitt klar faglig støtte til dette. Fortsatt vurderes et forslag om å

flytte det samlede farmakologiske miljø til Rikshospitalet. Et overslag over romfordeling, omkostninger m.m. ble tatt med i Rikshospitalets budsjettforslag for 1986; i samråd med Universitetets ledelse. Dette vil innebære omtrent uforandret areal, men langt bedre tilgang til fellesarealer og bedret kontaktflate både miljø- og forskningsmessig.

Under Stortingets budsjettforhandling høsten 1985 ble det ikke funnet plass for bevilgninger. Helsedirektoratet/Sosialdepartementet er imidlertid oppfordret til å vurdere saken og fremme den på nytt, noe som vil skje primo 1986.

I N S T I T U T T E T S   V I R K S O M H E T   O G   A R B E I D S F O R M

A. Informasjon

Målgruppen for informasjonsarbeidet er først og fremst allmennpraktiserende leger og apotekfarmasøyter. Informasjonsfunksjonen dekkes eller koordineres av instituttets egne medarbeidere i nært samspill med Farmakologisk institutt, Universitetet i Oslo. I tillegg er det etablert 11 interessegrupper, som samlet representerer nærmere 150 medarbeidere fra klinisk medisin, farmakologi og farmasi (se bilag 1). Disse gruppene møtes vanligvis 1-4 ganger pr. år for å diskutere og planlegge informasjonsaktivitetene på sine områder. Gruppene er viktige kompetansefora og gir instituttet en god kontaktflate med klinisk medisin og praktisk farmakoterapi. Sammensetningen av gruppene er noe endret i løpet av året, og i flere av gruppene er det etablert arbeidsutvalg.

Hovedmålsettingen med alt informasjonsarbeidet er at det skal være basert på grundig gjennomgåelse av foreliggende dokumentasjon, avveieende bearbeidelse og ha størst mulig praktisk relevans for målgruppene. Via instituttets eget bibliotek og litteraturservice, tilknytning til Medline og IDIS (Iowa Drug Information Service) etc., kan man - når nødvendig - foreta hurtig supplerende litteratursøkning. Biblioteket deltar i et forpliktende biblioteksamarbeid og yter også ekstern litteraturservice.

Informasjonen omfatter:

1. "Terapispalten" (Medikamentell terapi i praksis) i Tidsskrift for Den norske lægeforening, herunder årgangs- og temahefter
Bak artiklene i Terapispalten ligger det et betydelig arbeid fra instituttets side for å sikre at både faglig innhold og leselighet er best mulig. Artiklene vurderes i interessegruppene og av et internt redaksjonsutvalg (M. Andrew, T. Christoffersen, A. Helgeland, P.K.M. Lunde og A. Rise). En del artikler plasseres også i andre spalter i "Tidsskriftet". Hvert år lages det et årshäfte med register. Det lages også temahefter for undervisning og etterutdanning. Det er solgt ca. 2000 årgangs- og temahefter i 1985.
2. Utredning og svar på eksterne forespørsler
Instituttet mottar daglig faglige spørsmål av ulike slag. Disse varierer sterkt i type og omfang - fra akutt-medisinske spørsmål, via tekniske kjemisk/farmasøytisk/farmakologiske problemer til terapeutiske avveininger og mer omfattende konsulentoppdrag inkludert høringsdokumenter. De fleste spørsmål dreier seg om 1) bivirkninger/interaksjoner, 2) bruk av legemidler

ved graviditet og amming og 3) terapi/preparatvalg. Legemiddel- og terapiret- tede spørsmål som krever utredning blir registrert og arkivert for eventuell fremtidig benyttelse. En del av spørsmålene benyttes som grunnlag for omtale i Terapispalten.

I tillegg mottas en del protokoller for planlagt klinisk legemiddelutprøv- ning til vurdering og faglig kommentar (i 1985 ca. 15). De fleste ferdige protokollutkast kommer fra den farmasøytiske industri. De kliniske utprøvere søker også råd om faglige, formelle og økonomiske spørsmål, herunder forsikring.

En rekke faglige artikler vurderes for nasjonale og internasjonale tidsskrifter. Dertil kommer henvendelser om erstatningssaker ved legemid- delskader, foruten forespørsler fra presse og media.

3. Faglig og teknisk sekretariatfunksjon for Samarbeidskomitéen for legemiddel- informasjon (P.K.M. Lunde, A. Rise) (Se egen årsberetning)
4. Medvirkning i videre- og etterutdannelseskurs for leger og farmasøyter
Instituttets faste stab deltar regelmessig i planlegging og gjennomføring av kurs med farmakoterapeutisk tilsnitt (kursledelse, forelesninger).
5. Annen møtevirksomhet
Bortsett fra møter som ledd i den løpende virksomhet i interessegruppene, prosjekter, Samarbeidskomitéen etc., arrangeres faglige møter ved behov. Man forsøker også å delta aktivt i møter og symposier som arrangeres i regi av legemiddelprodusentene, problemorienterte møter ved Statens legemiddelkon- troll, presseseminarer og annen utadrettet virksomhet (via presse, radio etc.). Det arrangeres lunsjmøter hvor bl.a. farmasøytisk industri får anledning til å presentere sine informasjonsopplegg.
Eksempler:
  - a) I mai 1985 arrangerte instituttet et møte om "Analgetikastrategien ved smertebehandling". Her deltok ca. 30 eksperter fra alle landets helsere- gioner foruten representanter fra Helsedirektoratet og Statens legemiddel- kontroll. Med utgangspunkt i ulike regionale og lokale tiltak for å bedre smertebehandlingen, foretok man en faglig avveining og fremmet en del kon- krete forslag overfor registreringsmyndighetene. Flere av disse har alle- rede fått gjennomslag (for fullstendig referat, se Tidsskr Nor Lægeforen 1986, 106, 233-4).
  - b) I oktober 1985 arrangerte instituttet, i samråd med Statens rettstoksiko- logiske institutt og Statens legemiddelkontroll en pressekonferan se om "Medisin og bilkjøring". Bakgrunnen var delvis misvisende presse-og mediaomtale om risikomomenter ved legemiddelbruk. Ca. 10 sentrale presse- organer foruten NRK Radio & Fjernsynet deltok. (For nærmere redegjørelse, se Tidsskr Nor Lægeforen 1985, 105, 2472-4).
  - c) I november 1985 arrangerte instituttet, i regi av Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon en 3 dagers oppdateringskonferanse for legemiddel- komitéer i Norge. Programmet (se bilag 4) omfattet en rekke aktuelle te- rapeutiske problemområder, allmenne legemiddelkomitésspørsmål, foruten en temadag viet utredning, forebyggelse, behandling, oppfølging og helse- økonomi vedrørende magesår og relaterte sykdommer. Konferansen samlet ca. 60 leger og 60 farmasøyter fra alle landets fylker og de fleste større helseinstitusjoner, foruten helsemyndighetene. Evalueringen tyder på at lignende møter bør holdes med ca. 1 1/2 års mellomrom.
6. Lærebøker, håndbøker, informasjonsmaterie ll etc.
Enkelte av instituttets stab og en rekke av medarbeiderne står sentralt i arbeidet med Norsk legemidde lhåndbok (NLH). For tiden pågår revisjon med

sikte på 2. utgave (våren 1986). En publikumsversjon er også under utarbeidelse.

Noen av instituttets stab er også medarbeidere i bøkene P.Flatberg og K.Næss: "Legemidler og bruken av dem" (IL Eriksen), og K. Næss og medarbeidere: "Legemidler" (A.Rise).

"Desinfeksjon i helsevesenet" (samarbeidsprosjekt mellom Statens legemiddelkontroll og Institutt for farmakoterapi) er under utarbeidelse (I. Baksaas). Legemiddellære for 9. klasse i grunnskolen i regi av Statens Utvalg for Legemiddelinformasjon sammen med Marit Oppedal (M.Andrew).

B. Undervisning

Instituttets bestyrer, delvis også den øvrige faste stab, deltar i undervisning og eksaminasjon av de medisinske studenter (ca. 60 timer i 1985). Det holdes også enkelte forelesninger for andre kategorier studenter og helsepersonell. Sammen med undervisningsutvalget i farmakologi har instituttet koordineringsansvar for undervisningen i klinisk farmakologi, som nå i alt vesentlig skjer i fellesskap mellom kliniske og farmakologiske lærere i nesten alle kliniske terminer etter avlagt farmakologieksamen. I alt får hvert studentkull (3 årlig) nå undervisning i klinisk farmakologi svarende til et samlet timetall på 40-45 timer, som i alt vesentlig er problemorientert.

Det løpende opplegg av denne undervisningen krever en betydelig faglig og administrativ innsats. Stort sett synes dog denne undervisning godt etablert, og samspillet med de kliniske lærere blir stadig bedre. Studentrapportene er stort sett positive, og studentene engasjerer seg livlig i diskusjoner, særlig i de siste kliniske terminer. For de farmakologiske lærere er også denne undervisningsform inspirerende og stimulerende, bl.a. ved å øke og opprettholde kontaktflaten med klinisk medisin. Annen undervisning, se pkt. A 5 + referanselisten.

C. Forskning og utredning

Instituttets hovedinteresser er klinisk farmakologi og farmakoterapeutiske problemer, herunder vurdering av kliniske prøvninger og legemiddelepidemiologi. Det dreier det seg både om prosjekter initiert ved instituttet og deltagelse i prosjekter primært initiert av andre (nasjonalt eller internasjonalt).

Instituttet har i 1985 delvis også vært engasjert i helsetjenesteforskning (ulcusstrategi, helseøkonomi etc.), ulike bivirkningsprosjekter med særlig sikte på klinisk praksis og prosjekter sammen med allmenntmedisinere, delvis i samråd med lokale apotek, m.m.

Prosjekter (se også publikasjonslistene, bilag 2 & 3)

M. Andrew:

1. Legemiddelbruk hos eldre i Lørenskog. Veileder for stud.pharm. Bjørg Simonsen sammen med Y.Torud, P.Flatberg, A.Rise og FE.Hustad-Johansen.
2. "Diagnose og behandling av meningokokkinfeksjon/meningitt. En arbeidsgruppe ble nedsatt av Statens Institutt for Folkehelse og Institutt for farmakoterapi i 1985, med sikte på å utarbeide retningslinjer for landets helsepersonell, basert på foreliggende norsk og utenlandsk dokumentasjon. I arbeidsgruppen deltar spesialister i infeksjonsmedisin, pediatri, mikrobiologi og farmakologi (sekretær M. Andrew).
3. Informasjonssedler ved utlevering av legemidler fra apotek. I samarbeid med

Statens legemiddelkontroll og Norges Apotekerforening.

4. Legemidler og barn. Prosjekt under utarbeidelse sammen med Else-Lydia Toverud. Prosjektet vil bl.a. omfatte antipyretika, antibiotika og slimhinneavsvellende midler. Samarbeid er innledet med Institutt for Almenmedisin. Det er utarbeidet en hovedfagsoppgave.

I. Baksaas:

1. Forskrivning av antidiabetika i Norge og terapeutiske holdninger hos norske leger vedrørende diabetes og hypertensjon. Veileder for stud.med. A.C. Staff, I. Baksaas. Spesialoppgave i farmakologi 1985.
2. Medikamentell blodtrykksbehandling hos eldre. I. Baksaas, A. Helgeland, PKM. Lunde. Under utarbeidelse/planlegging.
3. Ulcusstrategi - bakgrunn for, utredning, behandling og oppfølging ved ulcus-sykdommer. I. Baksaas, I. Guldvog, L. Hanssen, P. Linnestad, M. Vatn m. fl.

O. Brørs:

1. Bivirkninger av beta-blokkere i behandling av pasienter i ambulant praksis. Veileder for stud.pharm. Lotte Theodorsen, hovedfagsoppgave i farmakologi avsluttet 1985.
2. Tiazid-diuretikas hyperglykemiske effekt. Studier på rotter. (Samarbeid med Jacobsen S og Lilleng R, Farmakologisk institutt).
3. Analyse av amilorid og furosemid i plasma og urin fra dyreforsøk (T. Grotmol og M. Ræder, Ullevål sykehus).

I.L. Eriksen (stipendiat (NOMI-NO-RE-FARM), vit.ass.):

Hovedprosjektet "Omfang, kvalitet og relevans av kliniske legemiddelutprøvinger foretatt i Norge" fortsetter (veiledere: E. Enger, Ullevål sykehus, H.E. Rugstad, Rikshospitalet, T. Waaler, Farmasøytisk institutt + PKM. Lunde).
Delprosjekter:

- a. Kliniske legemiddelutprøvinger publisert i Tidsskrift for den norske lægeforening 1965-1982 og i utenlandske tidsskrifter 1980-82 (sammen med O. Brørs og O. Aalen (biostatistiker, Universitetet i Oslo). Manuskripter under utarbeidelse.
- b. Terapeutiske konsekvenser av kliniske legemiddelutprøvinger. Støttes av Sosialdepartementet. Data under innsamling.

P.K.M. Lunde

1. Medlem av The Advisory Board (sammen med Sir Richard Doll og Professor Sven Moeschlin) for "The International Study on Agranulocytosis and Aplastic Anemia", som tar sikte på å kartlegge forekomst av nevnte tilstander i en populasjon på ca. 25 mill., foruten relativ risiko ved bruk av legemidler. Prosjektet kjøres i Israel, Italia, Vest-Tyskland, Spania, Ungarn, Bulgaria og Sverige. De midler som studeres har meget bred anvendelse i latin-amerikanske og afro-asiatiske land, og har vært spesielt diskutert i forbindelse med WHO's program om essensielle legemidler. Datainnsamlingen er delvis avsluttet. Bearbeidelse pågår, og de første resultatene er nå klare for publisering (primo 1986).
2. Glycerolnitrat (nitroglyserin) under klinisk og yrkesmedisinsk synsvinkel. Farmakologisk veileder i diverse prosjekter som omfatter Avd. 8 og Sentrallaboratoriet, Ullevål sykehus, Statens legemiddelkontroll og Dyno Industrier/Gullaug fabrikk. I løpet av 1985 er et prosjekt vedrørende effekten av fysisk aktivitet og temperatur på absorpsjonen av glyserylnitrat fra nitroplaster avsluttet.
3. Veiledning av eksterne doktorander -
  - a) Cand.med. Dag Jacobsen forsvarte sin doktorgradsavhandling "Studies in Methanol and Ethylene glycol Poisonings" i desember 1985. Fortsettelse og

andre prosjekter i USA.

- b) Cand.pharm. Eva Flovild Pike, Statens legemiddelkontroll, hadde i desember 1985 sin doktorgradsavhandling "The role of lipoproteins, albumin and orosomucoid for serum(plasma) binding of different drugs: deficient sera versus isolated proteins", klar for innlevering (for den filosofiske doktorgrad under Det medisinske fakultet).
  - c) Cand.odont. Lasse Skoglund, Farmakologisk institutt (Odontologisk fakultet) - "Kliniske og eksperimentelle studier av paracetamol". Skoglund er klar for innlevering av lisensiatgradsarbeid, tar deretter sikte på full doktorgrad.
  - d) Cand.real. Jan Erik Bredesen, Sentrallaboratoriet, Ullevål sykehus, holder på å avslutte sitt filosofiske doktorgradsarbeid under Det medisinske fakultet "Therapeutic drug monitoring of disopyramide" (8 delarbeider, alle avsluttet, sammenfatning under utarbeidelse).
4. Veiledning av to stipendiater (cand.pharm. Inger Lise Eriksen og cand.pharm. Ingrid Matheson) ved instituttet, foruten diverse prosjektsamarbeid med flere av instituttets førsteamanuenser - se disse, og publikasjonslisten.

I. Matheson (stipendiat, NAVF):

1. Hovedprosjektet "Amming og medikamenter. En epidemiologisk og farmakokinetisk studie" består av flere delprosjekter. (Veiledergruppe: K. Briseid, A. Langslet, B.-I. Nesheim, og P.K.M. Lunde (hovedveileder).):
  - a. Kartlegging av medikamentrutiner ved norske barselavdelinger. Publisert 1985.
  - b. Epidemiologisk studie av legemiddelforbruk hos barselkvinner på 5 store sykehus. Manuskript utarbeides.
  - c. Amming og morens forbruk av sigaretter, alkohol og kaffe/te. Manuskript utarbeides.
  - d. Epidemiologisk studie av ammingens betydning for morens legemiddelforbruk. Hovedfagsoppgave i farmakologi. Veileder for stud.pharm Kari Kristensen. Manuskript utarbeides.
  - e. Epidemiologisk studie av legemiddelforbruk hos spebarn de første 4 leve-månedene. Samarbeid med K.Kristensen. Manuskript utarbeides.
  - f. Undersøkelse av sovemidler til ammende kvinner på barselavdeling, nitrazepam og midazolam, konsentrasjoner i morsmelk og klinisk effekt. Samarbeid med Fødeavdelingen og Sentrallaboratoriet, Ullevål sykehus. Abstract.
  - g. Undersøkelse av sovemidlet zopiclones utskillelse i morsmelk etter en engangsdose. Samarbeid med Fødeavdelingen, Ullevål sykehus og Rhône-Poulenc, Paris. Manuskript utarbeides.
  - h. Undersøkelse av røntgenkontrastmidlene iohexol og metrizoats utskillelse i morsmelk i forbindelse med urografi. Samarbeid med røntgenavdelingene, Ullevål sykehus, Ålborg sykehus og Nyco. Manuskript utarbeides
  - i. Bestemmelse av diverse legemidler i morsmelk: Neuroleptika, antidepressiva, piroxicam, antihistaminer ved kronisk medikasjon. Noe er publisert i samarbeid med legemiddelprodusentene.
  - j. Undersøkelse av penicillin-konsentrasjoner i morsmelk fra kvinner med brystbetennelse, friske kvinner og kvinner i avvenningsfasen. Hovedfagsoppgave i mikrobiologi. Veileder sammen med A. Fægri, R. Løberg og G.M. Andersen for stud.pharm. Magnhild Samseth. Samarbeid med 10 bydelsleger i Oslo.
  - k. Omfang av psykiske plager og bruk av psykofarmaka hos kvinner i Oslo de første 4 måneder etter fødselen. Samarbeid med bydelslege Mette Horgen.

A. Rise:

1. Fortsatt (til 1/4-85) koordinator for prosjektet "Legemiddelinformasjon i primærhelsetjenesten" med støtte fra Sosialdepartementet. Dette er et pros-

jekt i regi av 5 samarbeidende apotek på Romerike (Lørenskog, Strømmen, Lillestrøm, Ullensaker, Eidsvoll). Koordinatorens arbeid (23 timer pr. uke) har bestått i å ta kontakt med helsepersonell, arrangere informasjonsmøter for leger, apotekpersonale og annet helsepersonell på Romerike og utarbeide informasjonsmateriale. Det er utarbeidet medisinkort og et veiledningshefte om riktigere legemiddelbruk. Et informasjonsblad (RomeriksReseptoren) er sendt ut hvert kvartal. Koordinator har dessuten laget avisinnlegg og artikler og holdt foredrag om prosjektet i faglige fora. Evaluering er foretatt og rapport utarbeidet. Arbeidet følges nå opp av 3 informasjonsfarmasøyer på Nedre Romerike. Rådgivningsgruppen er omdannet til legemiddelkomité.

2. Hovedfagsoppgave for stud.pharm. Bjørg Simonsen: Legemiddelbruk hos eldre i Lørenskog. Sammen med M. Andrew m.fl.

E.-L. Toverud:

1. "Legemidler og barn". Prosjekt under utarbeidelse sammen med M. Andrew. Prosjektet vil bl.a. omfatte antipyretika, antibiotika og slimhinneavsvellende midler. Samarbeid er innledet med Institutt for Almenmedisin. Det er utarbeidet en hovedfagsoppgave. Pilotundersøkelse over ASA - og paracetamolforbruk hos 1-åringer er foretatt (E.-L.Toverud).
2. Informasjonssedler for utlevering av legemidler fra apotek - i regi av Statens Utvalg for Legemiddelinformasjon, med Norges Apotekerforening som samarbeidspartner.

D. Annen virksomhet (Utvalg, råd, komiteer etc.)

Denne virksomhet må i stor utstrekning ses som et resultat av instituttets plass og tversgående funksjoner innen medisin og farmasi. Den bidrar også vesentlig til å styrke instituttets nasjonale og internasjonale kontaktflate.

P.K.M. Lunde (instituttbestyrer)

- Formann i Samarbeidskomiteen for legemiddelinformasjon (se egen årsrapport)
- Formann i redaksjonsutvalget for Norsk legemiddelhåndbok (terapirettet håndbok for leger og annet helsepersonell, 2. utgave mai 1986)
- a) Formann i redaksjonsutvalget for publikumsversjon av Norsk legemiddelhåndbok
- b) Formann i Den norske Lægeforenings Råd for legemiddelspørsmål
- Varamann i Den rettsmedisinske kommisjon (alminnelig avdeling)
- Varamann for formannen i Bivirkningsnemnda, fast medlem fra 1/12-85
- Varamann i Nordisk Legemiddelnemnd
- Medlem av Beredskapsrådet for legemidler/Helsedirektoratet
- Medlem av European Ethical Review Committee (gjennomgår protokoller for tidligere kliniske legemiddelutprøvinger)
- a. Sekretær i IUPHAR's (Int. Union of Pharmacology's) Section of Clinical Pharmacology
- b. Representant for IUPHAR under First Asian Congress of Pharmacology, New Delhi januar 1985
- c. Medlem av The International Advisory Board for 3rd World Conference in Clinical Pharmacology and Therapeutics, Stockholm juli 1986

- Styremedlem (formann i den kliniske farmakologiske seksjon) i Styret for Norsk Selskap for Farmakologi og Toksikologi
- Styremedlem i Nordisk forening for klinisk farmakologi

- Redaksjonsmedlem i -
  - a. Tidsskrift for Den norske lægeforening
  - b. European Journal of Clinical Pharmacology
  - c. Medical Toxicology (nytt tidsskrift fra ADIS Press, planleggingsfase 1985, første nummer i 1986)
  - d. NMD's årlige publikasjon: Legemiddelforbruket i Norge
  - e. Co-editor for "Meylers Side Effects of Drugs", Excerpta Medica (neste utgave 1987)

- Leder av norsk arbeidsgruppe (i samråd med Helsedirektoratet, Statens legemiddelkontroll og Norsk Medisinaldepot) som inngår i WHO's Drug Utilization Research Group med deltagelse fra de fleste vest-europeiske land, delvis også andre deler av verden

- Konsulentvirksomhet for WHO:
  - a. Rådgiver for den faglige del av Aksjonsprogrammet for essensielle legemidler, via WHO's hovedkontor i Geneve. Et modell-kurrikulum for programorientert undervisning og etterutdanning for ulike kategorier helsepersonell (universiteter m.m.) ble ferdig desember 1985 (WHO/DAP 85/5, 85/6)
  - b. Rådgiver i klinisk farmakologi etc., WHO's regionkontor i København. (Bok om "Drugs in Breast Milk", se I. Matheson)
  - c. Rådgiver for WHO/PAHO (Pan-American Health Organization) ved starten av programmet "Revised intersectorial drug policies in Central America", Panama City, oktober 1985

- Konsulent for Den interne medisin-komité m.m. Ullevål sykehus. Deltar på ad hoc-basis

- Bedømmelser / ad hoc-komiteer etc.:
  - a. Medlem av bedømmelseskomité for professorat i klinisk farmakologi i Turku
  - b. Medlem av bedømmelseskomité for professorat i klinisk farmakologi i Accra, Ghana
  - c. Diverse ad hoc-utvalg (Med. fak., andre offentlige instanser)

M. Andrew:

- Medlem av Nordisk legemiddelnemnds Arbeidsgruppe for legemiddelstatistikk, og redaksjonsutvalget for 3. utg. av "Nordisk Legemiddelstatistikk"
- Medlem av Statens Utvalg for legemiddelinformasjon
- Medlem av WHO Drug Utilization Research Group
- Medlem av Samarbeidskomitéen for legemiddelinformasjon (til 1/9-85)
- Styreleder i Norsk Forening for Internasjonale Helsepørsmål
- FIP - norsk utvalg for arbeid med U-landsspørsmål - representant for Norges Farmaceutiske Forening
- Medlem av utvalg "Farmasien mot år 2000" - Norges Farmaceutiske Forening
- Farmasøytisk konsulent for ukebladet "Familien"
- Konsulent NORAD "Pharmaceutical services in Botswana. Medium- and longterm planning"
- Sekretær i utredningsutvalg - Norsk legemiddelhandbok på EDB
- Medlem av prosjektgruppe "Prototype legemiddelinformasjonsdatabase" basert på datagrunnlag fra Norsk Medisinaldepot og Statens legemiddelkontroll

- Medlem av kursutvalg Komiteen for farmasøytisk etterutdanning: Informasjon/opplæring - internt/eksternt.
- Medlem av styringsgruppen for referattjenesten til Norsk Farmaceutisk Tidsskrift.

I. Baksaas:

- Konsulent - National Institute of Health, Washington DC, International Task Forces on "The use of Antibiotics Worldwide" 17-18 april 1985
- Konsulent - WHO, Revised intersectoral drug policies in Central America, Panama 7-11 oktober 1985
- Konsulent for Komiteen for farmasøytisk etterutdanning vedrørende hypertensjon
- Medlem av WHO's Drug Utilization Research Group.
- Medlem av arbeidsutvalget for utarbeidelse av kurspakke om antihypertensiva - Komiteen for farmasøytisk etterutdanning.

O. Brørs:

- Styremedlem i Norsk Selskap for Farmakologi og Toksikologi

I.L. Eriksen:

- Kursleder for kurset "Klinisk utprøving av legemidler" - Komiteen for farmasøytisk etterutdanning 14-17 oktober 1985.

I. Matheson:

- Sekretær og medlem i WHO's Working Group on Drugs and Breast-feeding, knyttet til Europa-kontoret i København (dannet for å utarbeide en internasjonal monografi om legemidler og amming)
- Varamedlem til styret i Norsk Selskap for Farmakologi og Toksikologi

A. Rise:

- Sekretær i Samarbeidskomiteen for legemiddelinformasjon
- Medarbeider for boken Legemidler - en norsk medisinhåndbok (K. Næss og medarbeidere) 5. utg. 1985.
- Medlem av arbeidsutvalget for utarbeidelse av kurspakke "Diabetes - antidiabetika", Komiteen for farmasøytisk etterutdanning.
- Medlem av bedømmelseskomite for vurdering av opprykk til førsteamanuensis for K. Halldal

E.-L. Toverud:

- Medlem av farmakologisk fagutvalg Komiteen for farmasøytisk etterutdanning (KFFE)
- Medlem av styringsgruppen for referattjenesten til Norsk Farmaceutisk Tidsskrift
- Vararepresentant for Norges Farmaceutiske Forening i styret for Statens Reseptarhøgskole
- Konsulent for KFFE vedrørende farmakologi
- Kursleder for KFFE-kurset Aktuelle legemidler I (cytostatika, antidiabetika, antiepileptika) Sanner hotell 14-18 april 1985.
- Kursleder for KFFE-kurset Aktuelle legemidler II (videregående kurs i samme emner som over). Hadeland Turisthotell 10-14 november 1985.

INTERESSEGRUPPENE - INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI

Gruppe 1: Infeksjoner

Gruppeteleder: Professor Sten Jacobsen, Farmakologisk institutt
 Sekretær: Førsteamanuensis Marit Andrew, Institutt for farmakoterapi
 Professor Tom Bergan, Farmasøytisk institutt
 Professor Bjarne Bjorvatn, Haukeland sykehus
 Professor Johan N. Bruun, Ullevål sykehus
 Professor Miklos Degré, Statens institutt for folkehelse
 Spesiallege Ivar Helle, Ullevål sykehus
 Distriktslege Rolf Hellebø, Sørumsand
 Førsteamanuensis Berit Hovig, Rikshospitalet
 Spesiallege Jørgen Lassen, Statens institutt for folkehelse
 Overlege Arve Lystad, Statens institutt for folkehelse
 Overlege Kjetil Melby, Ullevål sykehus
 Professor Tore Midtvedt, Karolinska Institutet
 Professor Erling B. Myhre, Regionsykehuset i Tromsø
 Sykehusfarmasøyt Kirsten Nordbø, Diakonissehusets sykehus Lovisenberg
 Spesiallege Halvor Rollag jr., Rikshospitalet
 Overlege Jan Sander, Fylkessykehuset i Lillehammer
 Professor Claus Ola Solberg, Haukeland sykehus
 Overlege Jan Solem, Sentralsykehuset i Akershus
 Spesiallege Rolf A. Walstad, Universitetet i Trondheim

Gruppe 2: Reumatologi

Gruppeteleder: Spesiallege Hans Erik Rugstad, Klinisk-kjemisk avd., Rikshospitalet
 Sekretær: Førsteamanuensis Odd Brørs, Institutt for farmakoterapi
 Dr. Øistein Førre, Oslo Sanitetsforenings Revmatismesykehus
 Dr. Anne Margrethe Gilbo, Oslo Sanitetsforenings Revmatismesykehus
 Dr. Anne Glennås, Oslo Sanitetsforenings Revmatismesykehus
 Professor Gunnar Husby, Regionsykehuset i Tromsø
 Ass. overlege Hans Høyeraal, Oslo Sanitetsforenings Revmatismesykehus
 Overlege Odd Kogstad, Aust-Agder Sentralsykehus
 Sykehusfarmasøyt Angelika Kruse-Jensen, Det norske Diakonhjem
 Ass. lege Tore Kristian Kvien, Oslo Sanitetsforenings Revmatismesykehus
 Overlege Eimar Munthe, Det norske Diakonhjem
 Overlege Svein Nilsson, Sunnås sykehus
 Professor Ivar Øye, Farmakologisk institutt

Gruppe 3: Psykiatri

Gruppeteleder: Førsteamanuensis Tor Skomedal, Farmakologisk institutt
 Professor Sten Jacobsen, Farmakologisk institutt
 Sekretær: Førsteamanuensis Odd Brørs, Institutt for farmakoterapi
 Lege Ståle Berdal, Nedre Eiker legesenter
 Overlege Ole Bratfos, Sentralsykehuset i Akershus
 Spesiallege Dag Fremstad, Paulus alders- og sykehjem
 Overlege Bjørn Gunby, Dikemark sykehus
 Ass. overlege Tore Heiberg, Dikemark sykehus
 Overlege Jarl Jørstad, Ullevål sykehus
 Overlege Jon Lange, Nic Waals institutt
 Professor Odd Lingjærde, Gaustad sykehus
 Overlege Per Nyhus, Ungdomspsykiatrisk Klinikk
 Overlege Søren Rimstad, Dikemark sykehus
 Overlege Ole H. Robak, Vestfold sentralsykehus

Gruppe 4: Neurologi

Gruppeleder: Professor Per Knut M. Lunde, Institutt for farmakoterapi
Sekretær: Førsteamanuensis Else-Lydia Toverud, Institutt for farmakoterapi
Ass. overlege Jan Berstad, Ullevål sykehus
Ass. overlege Per Dietrichson, Ullevål sykehus
Ass. overlege Leif Gjerstad, Rikshospitalet
Ass. overlege Olaf Henriksen, Statens senter for epilepsi
Laboratoriesjef Svein Johannessen, Statens senter for epilepsi
Overlege Yngve Løyning, Statens senter for epilepsi
Ass. overlege Anders Munthe-Kaas, Statens senter for epilepsi
Professor Rolf Nyberg Hansen, Rikshospitalet
Overlege Jan Presthus, Ullevål sykehus
Res. lege Roald Strandjord, Haukeland sykehus
Professor dr. med Ivar Øye, Farmakologisk institutt
Professor Johan-Arild Aarli, Haukeland sykehus

Gruppe 5: Endokrinologi/gynekologi

Gruppeleder: Professor Thoralf Christoffersen, Farmakologisk institutt
Sekretær: Førsteamanuensis Else-Lydia Toverud, Institutt for farmakoterapi
Lege Grete Maria Andersen, Helsetjenesten, Universitetet i Oslo
Professor Per Bergsjø, Haukeland sykehus
Univ. lektor Jan Falch, Aker sykehus
Professor Harald Frey, Aker sykehus
Professor Halvard Gjønness, Aker sykehus
Ass. overlege Kristian Hanssen, Aker sykehus
Professor Jak Jervell, Rikshospitalet
Res. lege Ingegerd Frøyshov Larsen, Diakonissehusets sykehus Lovisenberg
Stipendiat Ingrid Matheson, Institutt for farmakoterapi
Ass. overlege Britt-Ingjerd Nesheim, Sentralsykehuset i Akershus
Ass. overlege Arne Quist-Paulsen, Aust-Agder Sentralsjukehus
Stipendiat Gro Nylander Rivrud, Institutt for medisinsk genetikk
Professor Julie Skjæraasen, Rikshospitalet
Spesiallege Olav Trygstad, Rikshospitalet

Gruppe 6: Hjerte/kar

Gruppeleder: Førsteamanuensis Jan-Bjørn Osnes, Farmakologisk institutt
Sekretær: Førsteamanuensis Ingebjørg Baksaas, Institutt for farmakoterapi
Ass. overlege Ulrich Abildgaard, Aker sykehus
Res. lege Jan P. Amlie, Rikshospitalet
Professor Knut Joachim Berg, Rikshospitalet
Univ. lektor Jon Dale, Rikshospitalet
Professor Jan Erikssen, Sentralsykehuset i Akershus
Res. lege Dagfinn Falch, Sentralsykehuset i Fredrikstad
Spesiallege Dag Fremstad, Paulus alders- og sykehjem, Oslo
Ass. overlege Kjell Gjerdrum, Menighetssøsterhjemmets klinikk
Overlege Viggo Hansteen, Krohgstøtten sykehus
Distriktslege Herlof Harstad, Ytre Vinje
Bedriftsoverlege Anders Helgeland, Televerkets bedriftslegekontor
Ass. overlege John Kjekshus, Bærum sykehus
Ass. overlege Knud H. Landmark, Ullevål sykehus
Overlege Einar Lorentsen, Diakonissehusets sykehus Lovisenberg
Spesiallege Per G. Lund-Larsen, Statens skjermbildefotografering
Professor Sigurd Nitter-Hauge, Rikshospitalet
Ass. lege Eivind Platou, Ullevål sykehus
Spesiallege Egil Sivertssen, Ullevål sykehus
Spesiallege Liv Storstein, Ullevål sykehus
Lege Jens Vindenes, Nedre Eiker legesenter
Professor Ivar Øye, Farmakologisk institutt

Gruppe 7: Astma/allergi

Gruppenleder: Førsteamanuensis Odd Brørs, Institutt for farmakoterapi
Professor Sten Jacobsen, Farmakologisk institutt
Sekretær: Førsteamanuensis Odd Brørs, Institutt for farmakoterapi
Professor Olav M. Bakke, Haukeland sykehus
Spesiallege Arent de Besche, Rikshospitalet
Spesiallege Nils P. Boye, Ullevål sykehus
Lege Arve Bryhni Frostad, Vindern legesenter
Professor Amund Gulsvik, Haukeland sykehus
Ass. overlege Jakob Havnen, Sentralsjukehuset i Rogaland
Spesiallege Fred Lange-Nielsen, Ullevål sykehus
Analytisk farmakolog Kirsten Selvig, Rikshospitalet
Professor Jon R. Vale, Rikshospitalet

Gruppe 8: Anestesi/analgesi

Gruppenleder: Ass. overlege Håkon Aune, Rikshospitalet
Sekretær: Førsteamanuensis Ingebjørg Baksaas, Institutt for farmakoterapi
Sjefslege Ragnar Andersen, Aker sykehus
Professor Harald Breivik, Rikshospitalet
Ass. overlege Gunnar Bø, Rikshospitalet
Overlege Ragnar Endresen, Det norske Radiumhospital
Ass. overlege Erik Hoel, Moss sykehus
Overlege Robert Innes, Rikshospitalet
Ass. lege John H. Johansson, Ullevål sykehus
Overlege Knut Krohg, Martina Hansens Hospital
Ass. overlege Ellen Lindbæk, Aker sykehus
Overlege Istvan Molnar, Det norske Diakonhjem
Ass. overlege Stig Ottesen, Bærum sykehus
Ass. overlege Samund Rørvik, Bærum sykehus
Overlege Tormod Røysland, Diakonissehusets sykehus Lovisenberg
Overlege Kristian Fredrik Schye, Drammen sykehus
Ass. overlege Nils Smith-Erichsen, Sentralsykehuset i Akershus
Res. lege Sjur Sponheim, Rikshospitalet
Overlege Petter Andreas Steen, Ullevål sykehus
Ass. overlege Roar Stenseth, Regionsykehuset i Trondheim
Res. lege Svein Sunde, Ullevål sykehus
Ass. overlege Thoralf Thorud, Ullevål sykehus
Ass. overlege Arne Østerud, Ullevål sykehus
Overlege Odd Øyen, Aker sykehus

Gruppe 9: Gastroenterologi

Gruppen består for tiden av en aktiv liten arbeidsgruppe med
Ass. overlege Morten Vatn, Rikshospitalet
Res. lege Ivar Guldvog, Radiumhospitalet
Res. lege Lars Hanssen, Rikshospitalet
Res. lege Paul Linnestad, Ullevål sykehus
Førsteamanuensis Ingebjørg Baksaas, Institutt for farmakoterapi

Gruppe 10: Onkologi

Gruppenleder: Professor Thoralf Christoffersen, Farmakologisk institutt
Sekretær: Førsteamanuensis Arna Rise, Institutt for farmakoterapi
Overlege Arne Foss Abrahamsen, Det norske Radiumhospital
Ass. overlege Ole Børmer, Det norske Radiumhospital
Ass. overlege Olav Dahl, Haukeland sykehus
Overlege Steinar Hagen, Ullevål sykehus
Professor Herman Høst, Det norske Radiumhospital
Overlege Olbjørn Klepp, Regionsykehuset i Trondheim

Reservelege Stener Kvinnsland, Haukeland sykehus
Professor Sverre O. Lie, Rikshospitalet
Spesiallege Roar Nissen-Meyer, Oslo

Dermatologi

Det er ingen etablert gruppe, men professor Per Thune, Ullevål sykehus og professor Gunnar Volden, Regionsykehuset i Tromsø, fungerer som konsulenter.

Innenfor andre emner hvor det ikke er etablert grupper, benyttes forskjellige konsulenter.

Terapisfaltens uformelle redaksjonsutvalg har bestått av:

Professor Per Knut M. Lunde, Institutt for farmakoterapi
Professor Thoralf Christoffersen, Farmakologisk institutt
Førsteamanuensis Anders Helgeland, Institutt for farmakoterapi
Førsteamanuensis Marit Andrew, Institutt for farmakoterapi
Førsteamanuensis Arna Rise (sekretær)

TERAPISPALTEN OG ANDRE INFORMATIVE ARTIKLER I TIDSSKRIFT FOR DEN NORSKE
LÆGEFORENING - INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPIa) Terapispalten (også samlet i eget hefte m/register)

1. Bergan T.
Usikre konklusjoner om bivirkninger av metronidazol og tinidazol
2. Lofterød B, Storhaug K.
Psykisk utviklingshemmede og tannbehandling
3. Lilleng R.
Metyldopa som årsak til langvarig diaré
4. Berstad A, Berstad T, Arnesjø B.
Ulcusbehandling med prostaglandin
5. Selbekk B.
Natriumkromoglikat (Lomudal) og gastrointestinale lidelser
6. Munthe E, Rugstad HE.
Läkemedel vid reumatiska sjukdomar (omtale av Soc.st.hefte)
7. Kjeldaas L.
Tardive dyskinesier - metoklopramid (Aktuelle bivirkninger)
8. Nesheim BI.
P-piller (Omtale av Soc.st.hefte)
9. Stadaas JO.
Antibiotikavalg i kirurgien (Omtale av Soc.st.hefte)
10. Midtvedt T.
Bakteriene slår tilbake
11. Brørs O, Kjeldaas L.
Legemiddelskader i oesophagus
12. Berner N, Fredriksen A.
Blokade av nervi dorsales penis ved circumcisio av nyfødte
13. Volden G.
Lokal solbeskyttelse
14. Volden G.
Solpiller og karotener
15. Aadland E.
Pirenzepin - et nytt ulcusmedikament
16. Platou ES, Orning OM, Amlie JP.
Amiodaron - et potent antiarytmikum
17. Andrew M.
Dapson ved dermatitis herpitiformis

(Jubileumsnummer - Institutt for farmakoterapi 1964-84):

18. Næss K.
Institutt for farmakoterapi - bakgrunn, historie og utvikling
19. Lunde PKM.
Institutt for farmakoterapi - nåværende og fremtidige funksjoner
20. Heiberg AN.
Produsentuavhengig legemiddelinformasjon. Helsetjenestens behov.

Aktuelle problemer i farmakoterapi - dokumentasjons-, informasjons- og kommunikasjonsbehov:

21. Hvidberg E.
Klinisk farmakologiske synspunkter
  22. Bjerkelund C.
Institusjonsmedisinske synspunkter
  23. Rudjord A.
Farmasøytiske synspunkter
  24. Mork T.
Kontrollpolitiske synspunkter
  25. Weider Nielsen Å.
Legemiddelprodusentenes synspunkter
-
26. Fugelli P.
Institutt for farmakoterapi og allmennpraktikerne
-
27. Omdal R, Husby G, Bibow K, Salbu B.
Intraartikulær osmiumsyrebehandling ved reumatoid artritt
  28. Stenseth R.
Epidural applikasjon av morfin for akutte postoperative smerter
  29. Aaseth J, Norheim G.
Multielementtabletter, nye preparater i Norge
  30. Bergan T, Gjønnæss H.
Infeksjoner i kjønnsorganene
  31. Brørs O.
Behandling av uro og kribling i bena ("restless legs")
  32. Halling L, Lunde PKM.
Gerovital og Aslavital (Korr.)
  33. Weberg R, Berstad A.
Bivirkninger av aluminium-magnesium antacida

34. Frey H.
Hjelper kalsium ved osteoporose?
35. Andrew M.
Morfin og metadon, analgetisk virketid
36. Lunde PKM.
Trafikk - sykdom og legemidler
37. Setekleiv J.
Merking av trafikkfarlige legemidler
38. Mørland J, Gadeholt G.
Medikamenter og bilkjøring - rettstoksikologiske aspekter

b) Manuskripter som er bearbeidet og publisert i Tidsskrift for Den norske lægeforening (utenom Terapispalten)

(Lederartikkel):

Lunde PKM: Forgiftningsepidemiologi i Norge

(Lederartikkel):

Lunde PKM: Håndkjøpsanalgetika, forgiftningsrisiko og legemiddelkontroll

ØVRIGE PUBLIKASJONER, FOREDRAG ETC. 1985 - INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI

Listen omfatter trykte og aksepterte artikler i 1985 for instituttets faste stab og stipendiater. Publikasjoner fra forskere som delvis er veiledet fra instituttet er ikke tatt med hvis medforfatterskap fra instituttet ikke inngår.

I. OriginalpublikasjonerTrykte

Brørs O, Jacobsen S. pH-lability in serum during equilibrium dialysis. Br J Clin Pharmacol 1985; 20: 85-8.

Gjesdal K, Bille S, Bredesen JE, Bjørge E, Halvorsen B, Langseth K, Lunde PKM & Sivertsen E. Exposure to glyceryl trinitrate during gun powder production: Plasma glyceryl trinitrate concentration, elimination kinetics and discomfort among production workers. Br J Industr Med 1985; 35: 250-7.

Griffiths K, McDevitt DG, Andrew M, Baksaas I, Lunde PKM, Bergman U, Wessling A, Sjöqvist F. WHO-Drug Utilization Research Group (DURG). Validation of observed differences in the utilization of antihypertensive and antidiabetic drugs in Northern Ireland, Norway and Sweden. Eur J Clin Pharmacol 1985; 29: 1-8.

Hatlevoll R, ... & Matheson I. Combined modality treatment of operated astrocytomas grad 3 and 4. A prospective and randomised study of misonidazole and radiotherapy with two different radiation schedules and subsequent CCNU chemotherapy. Cancer 1985; 56: 41-7.

Kahn GC, Boobis AR, Brodie MJ, Toverud EL, Murray S & Davies DS. Phenacetin O-deethylase: an activity of a cytochrome P-450 showing genetic linkage with that katalysing the 4-hydroxylation of debrisoquine. Br J Clin Pharmacol 1985; 20: 67-76.

Kristensen K. Legemidler og amming i Oslo 1985. Hovedfagsrapport i farmakologi 1985.

Lossius R, Dietrichson P, Lunde PKM. Effect of clorazepate in spasticity and rigidity: a quantitative study on reflexes and plasma concentrations. Acta Neurol Scand 1985; 71: 190-4.

Lunde PKM, Pike E & Bredesen JE. Inflammation and alpha₁-acid glycoprotein. Effect on drug binding. Invited lecture, The Estève Foundation's 1st Symposium "Drug protein binding", Mallorca 15-17 Oct. 1984. In Proceedings (same title), Reidenberg MM & Erill S (eds). Praeger, New York etc. 1985, pp 201-19.

Matheson I. Drugs taken by mothers in the puerperium (Letter). Br Med J 1985; 290: 1588-9.

Matheson I. En kartlegging av medikamentrutiner på norske barselavdelinger. Tidsskr Nor Lægeforen 1985; 105: 2281-4.

Matheson I, Lunde PKM, Notarianni L. Infant rash caused by paracetamol in breast milk (Letter). *Pediatrics* 1985; 76: 651-2.

Matheson I, Pande H, Alertsen AR. Respiratory depression caused by N-desmethyldoxepin in breast milk (Letter). *Lancet* 1985; II: 1124.

Staff AC, Baksaas I. Bruk av antidiabetika i Norge. *NFT* 1985; 93: 504-9.

Toverud E-L: Etter-og videreutdanning for sykehusfarmasøyer: Ingen krav, men sterkt behov. *Norsk Farmaceutisk Tidsskrift* 1985; 93: 456-9.

Vennerød AM, Fugelli P, Jacobsen S, Lunde PKM, Sigstad H, Torud Y. *Norsk Legemiddelhandbok*. Resultat av en spørreundersøkelse. *Tidsskr Nor Lægeforen* 1985; 105: 1257-60.

Under trykking

Baksaas I, Andrew M, Helgeland A, Jervell J, Lunde PKM, Øydvinn K, Griffiths K, McDevitt DG, Agenäs I, Bergman U, Boethius G, de Faire U, Sjöqvist F, Rosenqvist U, Welin L, Wessling A, Wiholm BE, Wilhelmsen L. WHO-Drug Utilization Research Group (DURG). Therapeutic traditions in Northern Ireland, Norway and Sweden: II Hypertension. *Eur J Clin Pharmacol*, 1985, in press.

Bergan T, Bruun JT, Østby N, Bredesen JE, Lunde PKM. Human pharmacokinetics and skin blister levels of sulfonamides and dihydrofolate reductase inhibitors. *Chemotherapy* 1985, in press.

Bergman U, Agenäs I, Rosenqvist U, Sjöqvist F, Wessling A, Wiholm B-E, Griffiths K, McDevitt DG, Andrew M, Baksaas I, Helgeland A, Jervell J, Lunde PKM, Øydvinn K. WHO-Drug Utilization Research Group (DURG). Therapeutic traditions in Northern Ireland, Norway and Sweden: Diabetes. *Eur J Clin Pharmacol* 1985, in press.

Eriksen IL, Andrew E. "Pharmaceutical Investment in Clinical Drug Trials in Norway. *Drug Intell Drug Pharm* 1985, in press.

Godtlibsen OB, Jerkø D, Gordeladze JO., Bredesen JE, Matheson I. Residual effect of single and repeated dosage of midazolam and nitrazepam in relation to their plasma concentrations. *Eur J Clin Pharmacol* 1985, in press.

Grotmol T, Buanes T, Brørs O, Ræder M. Lack of effect of amiloride, furosemide, bumetanide and triamterene on pancreatic NaHC₃ secretion. *Acta Physiol Scand* 1985, in press.

Lunde PKM et al. Risks of agranulocytosis and aplastic anemia: A first report of their relation to drug use with special reference to analgesics. A report from the International Agranulocytosis and Aplastic Anemia Study. *JAMA* 1985, in press.

Lunde PKM, Baksaas I. Drug selection as part of a broader drug and therapeutic strategy. In 14th European Symposium on clinical pharmacy, Stockholm 1985. Lindgren S, Davidson B, Bruhn JG (eds), Swedish Pharmaceutical Press 1985, in press.

Helgeland A, Hagelund C, Strømme R, Tretli S. Enalapril, atenolol and hydrochlorthiazide in mild to moderate hypertension. Lancet 1985, in press.

Lunde PKM, Andrew M, Baksaas I. Drug utilization studies - an instrument in drug research. In: Epidemiological Concepts in Clinical Pharmacology. In honour of professor Helmut Kewitz at the occasion of his 65th birthday. Berlin 1985. Springer Verlag 1985, in press.

Toverud E-L, Sørensen K: Decline of hepatic glutathione after individual and concurrent oral administration of procainamide and paracetamol to rat. Acta Pharmacol Toxicol 1985, in press.

II. Abstrakter

Andrew M. Increasing awareness of drug utilization data through collaboration with specialists. Meeting Drug Utilization Research Group, Kølín 7-8 november 1985.

Andrew M, Baksaas I, Lunde PKM. Drug utilization studies, drug and health policy. Asian Congress of Pharmacology. New Dehli, January 1985. Indian J Pharmacol 1985; 17 (suppl 1): 0-139.

Andrew M, Baksaas I, Lunde PKM. Drug utilization studies and drug policy. Vintermøtet. Norsk selskap for farmakologi og toksikologi, Beito 24-27 januar 1985 (poster), Abstraktheftet s. 10.

Baksaas I. Hypertonibehandling i de skandinaviske land. LEO-symposium, Oslo 4-5 oktober 1985.

Baksaas I et al (WHO-DURG). Therapeutic traditions concerning hypertension and diabetes in Northern Ireland, Norway and Sweden. In: Meeting of the WHO Drug Utilization Research Group, Cologne, 7-8 November 1985 (Poster).

Baksaas I, Andrew M, Helgeland A, Jervell J, Lunde PKM, Øydvin K. WHO, Drug Utilization Research Group. Different attitudes to the treatment of diabetes among physicians in Northern Ireland, Sweden and Norway. Vintermøtet, Norsk selskap for farmakologi og toksikologi, Beito 24-27 januar 1985. Abstraktheftet s. 11.

Baksaas I, Staff AC. Validity of observed differences in the utilization of antidiabetic drugs in Norway. In: Meeting of the WHO Drug Utilization Research Group, Cologne, 7-8 November 1985 (Poster).

Brørs O. Inndeling av tiazider og fremhevelse av forskjeller: Det ideelle tiazid. Symposium: "Tiazidenes plass i moderne skandinavisk hypertensjonsbehandling". Kolbotn oktober 1985.

Brørs O. Tiazidenes farmakologi og virkningsmekanismer. Symposium: "Tiazidenes plass i moderne skandinavisk hypertensjonsbehandling". Kolbotn oktober 1985

Eriksen IL, Brørs O, Aalen O. Assessing quality and published reports of clinical drug trials. NSFT Vintermøte, Beito januar 1985. Abstraktheftet s. 20.

Eriksen IL, Brørs O, Aalen O. "Publikasjoner for kliniske legemiddelutprøvinger - en kritisk analyse". 14. Nordiske sykehusfarmasikongress, Oslo juni 1985. Abstraktefttet s. 5.

Eriksen IL, Brørs O, Aalen O. "Metode for bedømmelse av publikasjoner fra kliniske legemiddelutprøvinger". 14. Nordiske sykehusfarmasikongress, Oslo juni 1985. Abstraktefttet s. 90.

Eriksen IL, Andrew E. "Farmasøytens medvirkning i norske kliniske legemiddelutprøvinger". 14. Nordiske sykehusfarmasikongress, Oslo, juni 1985. Abstraktefttet s. 91.

Flatberg P, Rise A. Drug Information in the Primary Health Care - a co-project of 5 pharmacies at Romerike Norway. Norsk Selskap for Farmakologi og Toksikologi, Vintermøte Beito 1985. Abstraktefttet s.21.

Lilleng R, Brørs O, Jacobsen S. The effects of a thiazide diuretic and potassium depletion on blood glucose in the rat. NSFT Vintermøte, Beito januar 1985. Abstraktefttet s. 30.

Lunde PKM. Drug selection as part of a broader drug and therapeutic strategy. 14th European Symposium on Clinical Pharmacy, Stockholm 15-18 October 1985. Abstract volume p. L5.

Lunde PKM. Can we determine what is optimal use of a drug. In: Meeting of the WHO Drug Utilization Research Group, Cologne 7-8 November 1985 (invitert foredrag).

Lunde PKM, Baksaas I. Drug utilization in developing countries. In: Clinical Pharmacology in developing countries, 13-14 January Lucknow, India 1986. In press.

Matheson I. Drug utilization in 970 women in maternity wards in Norway. Norsk Selskap for Farmakologi og Toksikologi's vintermøte Beito, 24-27 januar 1985. Abstraktefttet s. 34.

Matheson I, Sande HA, Gaillot J, Vegdahl K. Zoplicone excretion in breast milk. Proc of the BPS, 10-12 April 1985. Br J Clin Pharmacol 1985; 20: 290-1.

Matheson I, Kristensen K, Lunde PKM. Drug utilization during breast-feeding. A comparison of questionnaire data in mother and child, Oslo 1985. Meeting of the WHO Drug Utilization Research Group, Cologne, 7-8 November 1985 (poster).

Rise A, Flatberg P. Sammendragsrapport "Legemiddelinformasjon i primærhelsetjenesten", Helsedirektoratet, Oslo 1985.

Staff A, Baksaas I. The utilization of antidiabetic drugs in Norway. Vintermøtet, Norsk selskap for farmakologi og toksikologi, Beito 24-27 januar 1985. Abstraktefttet s. 54.

Toverud E-L. Norske sykehusfarmasøytens muligheter til etter- og videreutdanning. 14. Nordiske sykehusfarmasikongress, Oslo juni 1985. Abstraktefttet s. 43.

Østensen M, Matheson I, Laufen H. Piroxicam in human breast milk. EULAR-symposium, Vienna October 1985.

III. Informativ artikler o.l. utenom Tidsskrift for Den norske lægeforening

Agenäs J, Andrew M. Use of statistics on medicines. Temaartikkel, Nordisk Legemiddelstatistikk 3 utg. 1985, under trykking.

Andrew M, Skei H. Pharmaceutical Services in Botswana, report on phase II of the NORAD consultancy, NORAD 1985.

Andrew M, Sigstad H. Laxantia. Kommentar til forbruket i de nordiske land. Nordisk Legemiddelstatistikk 3 utg. 1985, under trykking.

Andrew E, Eriksen IL. "Farmasøyter og klinisk legemiddelutprøving". Norsk Farmaceutisk Tidsskrift 1985, under trykking.

Eriksen IL. "Umgang und Manipulation mit zytotoxischen Pharmaka". I: "Praxis der Krankenhauspharmazie". Herausgegeben von Rolf Dolder, Georg Thieme Verlag Stuttgart, New York 1985.

Lunde PKM. Kapitler i Norsk legemiddelhåndbok (2. utgave under trykking 1985)

- a) Legemiddelinteraksjoner
- b) Dosering av legemidler ved sykdommer med organsvikt (+ Bakke OM)
- c) Legemiddelanalyser (+ Bakke OM)
- d) Klinisk legemiddelutprøving

Lunde PKM & Nordbø K. Legemiddelinteraksjoner. Felleskatalogen/NOMI/NO-RE-FARM/NAF, Oslo 1985, 1e-69e.

Matheson I. Mer forskning om amming og legemidler påkrevet. Norsk Farm Tidsskr 1985; 93: 248-53.

Matheson I. Amming på ett bryst. En kommentar. Ammenytt nr. 4, 1985.

Matheson I. Medikamenter og bilkjøring. Presseoppslag skaper usikkerhet. Norsk Farm Tidsskr 1985; 93: 653.

Matheson I. Medikamentrutiner på norske barselavdelinger. Tidsskrift-kassetten. (Forkortet og omarbeidet versjon av publikasjon).

Matheson I. Legemidler og amming. Brosjyre utarbeidet for Statens utvalg for legemiddelinformasjon. Utgis av Statens Legemiddelkontroll.

Matheson I, Bakke OM. Legemidler og amming. Generelt kapittel til Norsk Legemiddelhåndbok, 2. utgave under trykking 1985.

Rise A. RomeriksReseptoren 1985; nr.4.

Rise A, Flatberg P et al. Rapport fra prosjektet "Legemiddelinformasjon i primærhelsetjenesten" 1983-85. Oslo 1985

Rise A, Rotnes B & Gran B. Diabetes - antidiabetika. Komitéen for farmasøytisk etterutdannelse, kurspakke 1985.

IV. Foredrag, kurser, kongresser

Andrew M. Drug utilization studies - scope and methodology. Invited lecture in "Symposium on Drug Utilization". University of Garyounis, Benghazi mars 1985.

Andrew M. Utilization of antidiabetic drugs in some European countries. Symposium, se over.

Andrew M. Utilization of antihypertensive drugs in the Nordic countries. Symposium, se over

Andrew M. Legemidler i U-land. Kurs Norsk Forening for Internasjonale Helsepørsmål/NORAD.

Baksaas I. Hypertonibehandling - nyheter og fortsatte problemer. Oppdateringskonferanse for legemiddelkomitéer, Trondheim 18-20 november 1985.

Baksaas I. Forbruksdata og legemiddeløkonomi for ulcusrelaterte legemidler i Norge. Oppdateringskonferanse for legemiddelkomitéer, Trondheim 18-20 november 1985.

Baksaas I. Hva vet vi om legemiddelbruk? -legemiddelstatistikk som et hjelpemiddel til å styre legemiddelforbruket. Samfunnsfarmasikurs, Gran 15-19 september 1985.

Baksaas I. Antidiabetika - bruken i Norge. Kurs: Aktuelle legemidler, Gran 10-14 november 1985.

Brørs O. Sentralnervesystemets farmakokinetikk. Legers videre- og etterutdannelse, Kurs 1405: Nevrokjemi og basal nevrofarmakologi, februar 1985.

Brørs O. Analgetika, glukokortikoider og anabole steroider i behandlingen av ervervede myopatii. Symposium om ervervede myopatii. Soria Moria, Oslo september 1985.

Brørs O. Bedømmelse av publikasjoner fra klinisk utprøving. Kurs i klinisk utprøving av medikamenter (KFFE + DNLF). Oslo oktober 1985.

Brørs O. Bivirkninger av ikke-opiat-analgetika. Kurs 1492: Legemiddelbivirkninger. Oslo oktober 1985.

Lunde PKM. Models for clinical pharmacology in developed versus developing countries. Invited lecture, First Asian Conference of Pharmacology, New Delhi 15-19 January 1985.

Lunde PKM. Drug regulatory experiences in the Nordic countries. Invited lecture "First Course on Clinical Pharmacology", The National Centre for Teaching and Research in Health and Social Insurance/The University of Costa Rica, San José 6-9 February 1985.

Lunde PKM. Drug selection at local, national and international level. Invited lecture, "International meeting on clinical pharmacology". Health Department of Catalunya/The Autonomous University of Barcelona, 6 March 1985.

Lunde PKM. Essensielle legemidler. Kurs for U-hjelpesarbeidere NORAD/Norsk Forening for Internasjonale Helsepørsmål, Hellerud gård september 1985.

Matheson I. Amming og legemidler. Foredrag på Oppdateringskonferansen for legemiddelkomitéer. Trondheim november 1985.

Matheson I. Epidemiologisk studie av legemiddelbruk og amming hos mor og barn i Oslo. Mandagsmøte Gynekologisk avdeling, Aker sykehus. Januar 1985.

Matheson I. Legemiddelbruk i Oslo hos ammende mødre og deres barn. Relasjon til legemidlers overgang i morsmelk. Lunsjmøte, Barneavdelingen, Aker sykehus. November 1985.

Matheson I. Amming og legemidler. Fra medisinsk forskning og praksis. Program i NRK-Fjernsynet, oktober 1985.

Rise A. Presentasjon av Romeriksprosjektets medisinkort. Møte i Statens Utvalg for legemiddelinformasjon, 12 februar 1985.

Toverud E-L. Aktuelle, nyere interaksjoner. Foredrag holdt på Oppdateringskonferansen for legemiddelkomitéer. Trondheim november 1985.

SAMARBEIDSKOMITEEN FOR LEGEMIDDELINFORMASJON / INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI

Oppdateringskonferanse for legemiddelkomiteer (Trondheim 18-20 november 1985)

Møtested: Scandic Hotell, Trondheim

Programkomite:

M Andrew, I Baksaas, O Brørs, PKM Lunde, A Rise, AM Vennerød, R Walstad

PROGRAM (se også vedlagte diskusjonsnotater):

Mandag 18. november

Kl. 9-10 Ankomst

- 10.00 INTRODUKSJON (PKM Lunde/A. Rise)
- 10.20 INFESJONSBEHANDLING (forbruksprofiler vil inngå)
(M Andrew, K Hellum, R Walstad)
- Nyere cefalosporiner
  - Aminoglykosider
  - Isoxazolylpenicilliner
  - Tetracykliner
  - Clindamycin/lincomycin
- Pause 5-10 min.
- Urinveisinfeksjoner (midler/behandlingstid)
  - Nye ikke-registrerte antibiotika
  - Nye antivirale midler
  - Soppmidler
- 12.30 Lunsj
- 13.30 SMERTEBEHANDLING (analgetika, supplerende legemidler)
(R Andersen, M Andrew, PKM Lunde, A Tromsdal, E Wickstrøm)
- Forbruksprofiler (5 min)
  - Kirurgiske smerter (pre-, trans-, postoperativt, v/diagnostiske inngrep etc) (25 min)
  - Stensmerter og spasmer (20 min)
  - Postinfarktsmerter, eventuelt andre eksempler (15 min)
  - Strategi i smertebehandling (smertegrupper vs. legemiddelkomiteer) (20 min)
- 14.55 Pause (5 min.)
- 15.00 ANTIFLOGISTIKA VED MUSKEL- OG SKJELETTSYKDOMMER
(M Andrew, O Brørs, T Kvien, HE Rugstad)
- Forbruksprofiler (5 min)
  - Indikasjonsstilling og berettigelse ved artrose og ikke-reumatiske affeksjoner i muskelskjelettsystemet (idrettsskader, kroniske akutte smertetilstander og belastningsslidelser). Avveining mot annen behandling (avlastning, fysioterapi etc.) (30 min)
  - Behandlingsstrategi for antiflogistika. Avveining mot andre ikke-opiat-analgetika (paracetamol, muskelrelakserende midler) (30 min)
  - Doseringsprinsipper: individualisering (diagnose, alder, legemidler) (25 min)
- 16.30 Kaffepause (30 min)
- 17.00 BEHANDLING AV HJERTE/KARSYKDOMMER
(I Baksaas, J-B Osnes, R Rokseth, T Skjærpe, E Thaulow)
- Organiske nitrater: transdermal/peroral administrasjon (30 min)
  - Platehemmere ved koronare hjertelidelser (30 min)
  - Betablokkerbehandling ved akutt hjerteinfarkt (30 min)
  - Hypertensjonsbehandling - nyheter og fortsatte problemer (30 min)
- 20.00 Middag

Tirsdag 19. november

- Kl. 8.30 PSYKOFARMAKA - HYPNOTIKA
(M Andrew, O Brørs, S Levander, H Sigstad, T Skomedal, E Wickstrøm, V Øy, J Aarbakke)
- Forbruksprofiler (5 min)
- Indikasjonsstilling og kriterier for bruk (30 min)
- Betydning av farmakokinetiske parametre (30 min)
- Abstinenssymptomer (15 min)
- Lokale tiltak for å optimalisere bruk av hypnotika (40 min)
- 10.30 Kaffepause (30 min)
- 11.00 TVERSGÅENDE EMNER
(OM Bakke, O Brørs, L Kjeldaas, PKM Lunde, I Matheson, K Nordbø, A Rise, EL Toverud)
Innledning - Individuell variabilitet, genetiske, patofysiologiske, miljømessige forhold - prediksjonsmuligheter(?) (5 min)
- Bivirkninger (35 min)
- Kilder og kommunikasjonsprosesser (myndigheter, helsepersonell, media)
- Eksempler på viktige hendelser
- Bivirkningsproblemer ved nye legemidler
- Realistisk metodikk (rapportering/prosjekter i lys av nåværende system, eventuelt suppleringer)
- Muligheter via databaser/økt kommunikasjon
- Interaksjoner (30 min)
- Farmakologisk vs. klinisk relevans
- Målbarehetsproblemer/erkjennelse
- Betydningsfulle kombinasjoner/situasjoner (eksempler)
- Hvordan bedre oppfangningsmetodikk og dokumentasjon?
- Muligheter via databaser/økt kommunikasjon
- Amming og legemidler (20 min)
- Vurderingskriterier for overgang av legemidler til morsmelk (plasma/melk ratio versus beregnet mengde)
- Aktuelle eksempler og konsekvenser
- Graviditet og legemidler (30 min)
- Medikamenter under svangerskapet
- Advarsler i Felleskatalogen/Norsk Legemiddelhåndbok/FASS
- Litteratur/databaser
- 13.00 Lunsj
- 14.00 Etikk-komiteer i Norge (15 min)
E. Enger
- 14.15 ALLMENNE LEGEMIDDELKOMITEPROBLEMER
I. (P Flatberg, A Rise, G Smith, T Westly, J Aarbakke)
- Legemiddelkomiteer utenfor sykehus - arbeidsform, potensielle informasjonsaktiviteter etc. (80 min)
- 15.35 Pause (10 min.)
- 15.45 II. (R Andersen, M Andrew, OM Bakke, AM Horn, PKM Lunde, B Strømnes)
- Økonomi/prisavveininger i legemiddelkomiteer - kriterier og eksempler (45 min)
- Ordinasjonsrutiner for legemidler - hvordan kan de forbedres?
(45 min)
- 17.15 Kaffepause (30 min)

Tirsdag 19 november 1985 forts.

Kl. 17.45 (R Walstad)

ÅPEN POST - andre aktuelle problemer

I Følling: Overgang til insulin U 100 (15 min)

L Storstein: Berettigelsen av langtidsbehandling med digitalis
(versus diuretika) ved mild/moderat hjertesvikt (15 min)

S Bergan: Dokumentasjonsproblemer(15 min)

- Andre påmeldte innlegg

- Ad hoc spørsmål

Kl. 20.00 Middag

SAMARBEIDSKOMITÈEN FOR LEGEMIDDELINFORMASJON / INSTITUTT FOR FARMAKOTERAPI

Oppdateringskonferanse for legemiddelkomitèer
Trondheim 18-20 november 1985.

Utvidet møte onsdag 20. november kl. 09.00 - ca. kl. 13.30

Sted: Scandic Hotel, Brøsetvn.186, Trondheim (tidl. Esso Motor Hotel)

TERAPIDISKUSJON*

PATOGENESE, UTREDNING, BEHANDLING OG EVALUERING VED ULCUSSYKDOMMER

Ansvarlige: Ingebjørg Baksaas, Arnold Berstad, Lars Hanssen,
Hermod Petersen, Morten Vatn, Erling Aadland.

Kl. 09.00	Innledning	(10 min)
	Sykdomsdefinisjoner	
	Patogenese/patofysiologi	(30 min)
	Diagnosekriterier/utredningsprosedyrer	
	Preventive og behandlingsmessige tiltak	(40 min)
	- ikke medikamentelle	
	- medikamentelle	
	- klinisk farmakologiske avveininger	
	Oppfølgingsprosedyrer	(10 min)
ca. 10.30	Kaffepause	(20 min)
10.50	Forbruksdata for ulcusrelaterte legemidler i Norge	(30 min)
	Helseøkonomiske beregninger	
	Forskningsbehov og prioritering	(15 min)
	Samspillet mellom sykehus, primærlege og andre helseprofesjoner	(20 min)
12.00 -		
ca. 13.30	Generell diskusjon	

*Det vil bli anledning til oppklarende spørsmål etter hvert innlegg. Den generelle diskusjon tar primært sikte på en systematisk plenumsdrøfting av hovedproblemer knyttet til temaet, deretter av ad hoc-spørsmål.